

Това беха учители — издънки на славна некога челяд, изместена в днешно време: Моисей дрен на рода си, изнесъл го тогава на своите плещи из ямата.

Беха преподаватели бедни в градските начални училища. Високата задача на възпитанието, с лъчите на което озаряваха хоризонта на младите поколения, поверени на попечителството им, окриляваше техните чела с ореола на чистотата, невинно сияние — това сияние, което е венец на светостта, награда на заслугите, и което очаква тържество и слава пред невидимия трон на духа в небесата. Лишенията, посред които странствуваха в живота, коравия хлеб, който ядяха, тъмните прашни коридори, уединеният, заглъхнал път — безименото това шествие посред шума и блесъка, сред излишествата и веселието на световното пиршество, подгревно от самообаянието на младостта, от изблика на надеждите: всичко туй възвишаваше скромната радост в възторжените им сърдца, крехки, незатъмнени от теглото още, до мечтателните висини на надзвезния мир — както горния фон в пейзажа издига белите полета.

Но душите им се гърчеха все пак. Трoвеше ги натегналия задух на безпътицата в житейското море, дето тънат само унижения, стискайки заветното знаме в ръцете си; гнети ги бездънната яма на суетата и измамата у тоя нов Моисей, който едва що изслушаха — глашатай до вчера на улицата, пришлец нечакан и натрапен, отнел жезъла, наложил короната на рода им; смущава ги превратността на съдбините световни, на жизненото колело, под което, уви! те пъшкаха сега безпомощни, безгласни, нищожни. И те пригълщаха тайно съкрушението и яда си, чающи съд и разправа и горди пак, и огорчени в равносметката.

Министърът изреди всички закони, които е съгъмил нови новинички, назова безброй други, които има да съгъмни още, наломни строгите принципи на партията, прелетя по вечно девствените поля на високата политика и накрай, както е прието, набъхтя немилостиво своите противници от опозицията, живи и мъртви като с амброзията на звучно сплетени тиради в дългата си и предълга реч доизграждаше силата и обаянието на името си.

Прочее, другарите се вълнуваха пред потока на впечатленията, които понесоха.

Пръв русият пререза нишката на мълчанието.

— Пременил се Алия, погледал се — па в тия: почна той, но помисли едни миг и принади — Десителетия цели тая зелена култура от самозванци въздига една сврака днес, заръкоплеска утре на друга, дето ще я омърси от горе.